

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584
(Internet) <http://www.imkby.gr> - (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/85

Έν Καισαριανῇ τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου 2021

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2 3 6η

Πρός

τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους

Πρεσβυτέρους

τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους

τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους

καί τίς Ὀσιώτατες Μοναχές

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Οι ημέρες αυτές της εθνικής μνήμης επιβάλλουν σέ όλους μας, όταν εισερχόμαστε στην περιοχή του ιστορικού παρελθόντος, να συγκρατούμε τά βήματά μας και μέ εὐλάβεια καί προσοχή ν' άφουγκραζόμαστε τόν άπόηχο τών γεγονότων της ιστορίας. Αὐτή τήν άνάσα της ιστορίας θέλω ν' άφήσω νά άκουσθεῖ μέσα άπό τίς λίγες γραμμές πού άκολουθοῦν σάν εὐλαβικό άφιέρωμα στόν ιερό άγῶνα τών ΠΑΝΕΛΛΗΝΩΝ γιά τήν εθνική άνεξαρτησία.

Εῖναι γεγονός, ὅτι ὅλη ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση τοῦ 1821 εῖναι ἓνα μυστήριον, ἓνα πολύπλευρον ιστορικό φαινόμενο, ὥστε φωτίζοντάς το σέ μία του πτυχῇ νά κινδυνεύεις νά νομισθεῖς μονομερῆς καί προκατειλημμένος. Γι' αὐτόν τόν έκπληκτικό άγῶνα τών Ἑλλήνων ὁ Γάλλος ιστορικός Πουκεβίλλ ἔγραψε: «Ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση περιεῖχεν ἐν αὐτῇ ἕκτακτον τί, ὅπερ ἦτο άδύνατον...νά χαρακτηρισθεῖ». Ὅπως ἐπίσης καί ὁ Ἀγγλος ιστορικός Φίνλεϋ ἔγραψε ὅτι: «Ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση ἦτο άποτέλεσμα πολλῶν διαφόρων ἠθικῶν ὅσο καί πολιτικῶν αἰτίων, πού ὀδηγοῦν στήν άνάπτυξη τοῦ πνεύματος ἑνός ἔθνους. Ἡ θεία Πρόνοια εἶχε ἐπιφυλάξει πολλά γεγονότα εὐνοϊκά γιά τούς Ἕλληνες...».

Νομίζω ὅμως, ὅτι ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχουμε τήν δυνατότητα, αὐτό πού ἄλλοι διαισθάνονται, νά τό άποκαλύψουμε τονίζοντας τά στοιχεῖα ἐκεῖνα πού σφυρηλάτησαν τό ἦθος τών Ἑλλήνων, πού τούς ἔδωσαν μία ταυτότητα γιά νά μήν άφομοιωθοῦν άπό τούς κατακτητές τους τετρακόσια χρόνια δουλείας, ἔξευτελισμοῦ καί διώξεων.

* * * * *

Αὐτή τήν ταυτότητά μας τήν διαμόρφωσε ἡ Ἑλληνική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Αὐτή μᾶς προίκισε μέ τό πνεῦμα της καί μᾶς ζύμωσε μέ

τήν παράδοσή της. Κρίνω σκόπιμο νά υπομνήσω, ὅτι ἡ ἐμφάνιση τοῦ Χριστιανισμοῦ βρῆκε τούς Ἕλληνες ὑπόδουλους στήν Ρωμαϊκή Αὐτοκρατορία μέ ἐξασθενημένο τό αἶσθημα τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, ἀρκούμενους στήν καύχηση γιά τήν φιλοσοφία καί τήν ρητορική τῶν προγόνων τους, τήν ὁποία δίδασκαν μέ αὐταρέσκεια στούς Ρωμαίους. Ὅταν ἡ ἐξελληνισθεῖσα πλέον Ρωμαϊκή Αὐτοκρατορία δοκιμαζόταν ἀπό τίς συνεχεῖς ἐπιδρομές τῶν βαρβάρων, στίς ὁποῖες προστέθηκαν καί οἱ ἐπιδρομές τῶν Ὀθωμανῶν Τούρκων καί ἐξ ἀφορμῆς αὐτῶν οἱ Σταυροφόροι, πού ἀντί νά ἐλευθερώσουν τούς Ἁγίους Τόπους καί νά σώσουν τήν ψυχή τους, λεηλάτησαν τήν Κωνσταντινούπολη καί διαμοιράστηκαν τήν Ἡπειρωτική καί Νησιωτική Ἑλλάδα, τότε σφραγίσθηκε ἡ σφυρηλατούμενη ἀπό τήν ἐποχή τῶν Περσῶν, Ἀβάρων καί Ἀράβων Ταυτότητα τοῦ Ἑλληνορθόδοξου. Τότε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία συγκράτησε τό εὐσεβές Γένος μας ἐνισχύουσα τήν αὐτοσυνειδησία του, ὅτι εἶναι Ἕλληνες καί Χριστιανοί Ὁρθόδοξοι. Καί μέ αὐτήν τήν ταυτότητα κάτω ἀπό δραματικές, κοινωνικές καί ἐθνικές συνθῆκες ἐπιβιώσαμε σάν Ἕθνος.

Μέ αὕτη τήν νέα ταυτότητα ἡ αὐτοκρατορία τῆς Νίκαιας ἀπελευθέρωσε τήν Κωνσταντινούπολη, ἡ αὐτοκρατορία τῆς Τραπεζοῦντος περικυκλωμένη ἀπό τούς Τούρκους τούς ταπείνωνε, τό Δεσποτάτο τῆς Ἡπείρου ἀνέλαμπε καί τό Δεσποτάτο τοῦ Μωρέος πολιορκοῦσε στά κάστρα τους τούς Δυτικούς ἀφέντες.

Μ αὐτήν στήν Κρήτη περιόριζαν τούς Βενετσιάνους μέσα στίς ὀχυρωμένες ἀπ' αὐτούς πόλεις κι ὅταν ἦρθαν οἱ Τοῦρκοι *«βγάζουν πεζούς καί γράφουνε καί λένε καί μνηοῦνε, ὅσοι πιστεύουν στό Χριστό ὀγρήγορα νά ρθοῦνε, γιατί ὁ ἄπιστος Χασάν..»*. Μ αὕτη, κατά τήν κατάληψη τῆς Μυτιλήνης (1462), δέκα χιλιάδες Ἕλληνες ὑποχρεώθηκαν νά

μετοικήσουν στήν Κωνσταντινούπολη καί ὅπως γράφει ὁ Λατῖνος Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Λέσβου αὐτόπτης μάρτυς *«ἔβλεπες τούς χριστιανούς νά τρέχουν σάν ἓνα κοπάδι πανικόβλητο, μωρά νά ἀποσπῶνται ἀπό τό βυζί τῆς μάνας τους καί παρθένες ἀπό τήν ἀγκαλιά τῶν γονέων τους γιά νά ξεπαρθενευτοῦν σέ λίγο. Ὁ πόνος, οἱ σπαραγμοί καί οἱ παρακλήσεις τῶν πεσμένων στά γόνατα γονιῶν συνεχίζονταν, ἐνῶ οἱ διαλεγμένοι παραδίδονταν ἀριθμημένοι στούς ναῦτες, σάν ἀρνιά γιά σφάξιμο, κι ἂν πέθαινε κανείς στό ἀμπάρι τοῦ ἔκοβαν τό αὐτί, τόν πέταγαν στήν θάλασσα καί διέγραφαν τό ὄνομά του ἀπό τόν κατάλογο καί τόν ἀριθμό του ἀπό τό φορτίο»*.

Μ αὐτή τήν νέα ταυτότητα τρία χρόνια ἀργότερα, οἱ Χαλκιδεῖς ἀντιστάθηκαν στούς Τούρκους, γιά νά πάθουν τά χειρότερα ἐξαιτίας τῆς πεισματικῆς ἄμυνάς τους! Μ' αὐτήν χιλιάδες ἀμάχων, μαζί μέ τούς ὑπερασπιστές ἐσφάγισαν στήν Μεθώνη. Μ' αὐτήν τήν ταυτότητα τοῦ Ἑλληνορθόδοξου ἀργότερα ἐβδομήντα χρόνια, ἡ Λευκωσία ἔπεσε μέ χιλιάδες νεκρούς καί μυριάδες αἰχμαλώτους. Μ' αὐτήν τήν ταυτότητα ὑπέστησαν τίς διώξεις καί τούς ἀπαγχονισμούς τό 1821 οἱ Κύπριοι Ἕλληνες καί μ' αὐτήν στίς ἡμέρες μας ἡ Ἐκκλησία καί τά Μοναστήρια τῆς Κύπρου προετοίμασαν καί ὑπέθαλψαν τούς ἀγωνιστές τῆς Ἀνεξαρτησίας. Γιά νά κρατήσουν αὐτήν τήν ταυτότητα τοῦ Ἑλληνορθόδοξου, κατά τήν Τουρκοκρατία οἱ Πρόγονοί μας, ὑπέστησαν μυρίους ἐξευτελισμούς, φρικτούς βασανισμούς καί αὐτό ἀκόμα τό ἀνείπωτο παιδομάζωμα.

Αὐτή τήν ταυτότητα δείχνει ἡ Προκήρυξη τοῦ Ἀλέξανδρου Ὑψηλάντη, ὅταν εἰσέβαλε στήν Βλαχία στήν ὁποία ἀναφέρεται ὅτι:

«Ἴδού ἡ φίλη ἡμῶν. Πατρίς Ἑλλάς ἀνυψῶσα μετά θριάμβου τάς προπατορικές της σημαίας... Ἡ Ἑλλάς ἅπασα ἔπιασε ὅπλα, διά νά ἀποτινάξῃ τόν βαρύν ζυγόν τῶν βαρβάρων, καί ἐνατενίζουσα εἰς τό μόνον νικητήριον ὄπλον τῶν Ὁρθοδόξων, τόν τίμιον, λέγω καί ζωοποιόν Σταυρόν κράζει

μεγαλοφώνως... ἐν τούτῳ τῷ σημείῳ νικῶμεν. Ζήτω ἡ Ἐλευθερία». Μ' αὐτήν τήν νέα ταυτότητα ἐσφαγιάσθησαν χιλιάδες χιλιάδων ἀμάχων κατά τήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Στήν Κάσο καί στήν Σάμο μάτωσαν τ' ἀκρογιάλια, ἡ Χίος καί τὰ Ψαρά καήκαν, κι ὅσοι δέν πρόλαβαν νά φύγουν, ἤ ἐξανδραποδίσθηκαν, ἤ τάφηκαν στίς στάχτες τῶν σπιτιῶν τους.

Μέ αὐτή τήν ταυτότητα ἀντιτάχθηκαν στό Μεσολόγγι οἱ ἀγωνιστές του καί ὁ ἄμαχος πληθυσμός του, ὅπως γράφει ὁ Φιλέλληνας Μάγερ, ἐκδότης τῆς ἐφημερίδας «Ἑλληνικά Χρονικά» στό φύλλο τῆς 3.2.1826: «Τό ὀχυρωμά μας κατεστράφη, αἱ οἰκίαι μας ἐκρημνήσθησαν, τά ὑποστατικά μας κατεδαφίσθησαν, οἱ ἀδελφοί μας ἐτάφησαν, ἀλλ' ἡ ἔνδοξος τοῦ Σταυροῦ Σημαία μένει καί κρατεῖ ἐπάνω στά ἐρείπια καί στούς τάφους».

Ἀλλά καί μετά σαράντα χρόνια μέ τά ἴδια ἰδανικά καλόγεροι, γυναικόπαιδα καί ἐπαναστάτες ἀνατινάχθησαν στό Ἀρκάδι.

Ἀλλά ὁ ὄρκος τῶν Ἱερολοχιτῶν εἶναι διαποτισμένος ἀπό τό πνεῦμα τῆς νέας ταυτότητας: «Ὡς χριστιανός Ὁρθόδοξος κι υἱός τῆς ἡμετέρας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὀρκίζομαι εἰς τό ὄνομα τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, εἰς τό ὄνομα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἀγίας Τριάδος, νά διαμείνω πιστός εἰς τήν θρησκεία μου καί τήν πατρίδα μου».

Ἡ παράθεση μαρτυριῶν μπορεῖ νά συνεχιστεῖ χωρίς τελειωμό. Ἐγώ θά τήν κλείσω μέ τόν ποιητή Ἀνδρέα Κάλβο, ζηλωτή τοῦ Πινδάρου. Μέσα στά ποιήματά του στίς Ὡδές συναντᾶμε ὑποδείγματα Ἑλληνορθόδοξης ταυτότητας:

«Ἡμεῖς διὰ τῶν Σταυρόν ἀνδρείως ὑπερμαχόμεθα»

ἄλλοῦ:

«Ὕμνησον τοῦ Σταυροῦ τούς θριάμβους καί τῆς Ἑλλάδος».

Κι ἂν ἐμεῖς οἱ ΝΕΟΕΛΛΗΝΕΣ δέν ὑμνοῦμε τοὺς θριάμβους τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἑλλάδος, ἔτσι ὅπως πλέχθηκαν καί μεγαλουργήσαν στό '21, νομίζω ὅτι εἴμαστε βιαστές τῆς φυλῆς μας καί τῆς ἱστορίας μας, εὐνοῦχοι ἀνίκανοι νά ἐπιβιώσουμε σάν ἄνθρωποι καί φυλή ἀνάμεσα σέ ἄλλους λαούς πού σέβονται, τιμοῦν καί προβάλλουν τήν αὐτοσυνειδησίαν τους.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ Δανιήλ

